

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ד, 2014
מספר השאלון: 216,932631

יהדות

לבתי ספר עצמאיים

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	דינים	—	(6×10)	—	60 נקודות
פרק שני	—	יהדות	—	(8×5)	—	40 נקודות
				סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — דינים (60 נקודות)

ענה על עשר מהשאלות 1-12.
בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 6 נקודות).

הלכות תפילת שמונה עשרה

1. א. מאימתי מותר להתפלל לכתחילה תפילת שמונה עשרה של שחרית, ומאימתי מותר להתפלל תפילה זו בדיעבד? (3 נקודות)
- ב. עד מתי זמן תפילת שמונה עשרה של שחרית, ועד מתי אפשר להתפלל תפילה זו בדיעבד? (3 נקודות)

הלכות סעודה

2. א. כתוב שלושה מעשים שאסור לעשותם משום "ביזוי אוכלין". (3 נקודות)
- ב. אדם אמור להתחיל סעודת פת במקום אחד ולסיימה בסעודת מצווה במקום אחר — מה עליו לעשות? (3 נקודות)

הלכות ברכה ראשונה

3. א. אדם בירך על משקה, והמשקה נשפך בטרם שתה ממנו — באיזה מקרה אינו צריך לברך שוב לפני שתיית משקה אחר? (2 נקודות)
- ב. אדם שכח והכניס לפיו מאכל בלא ברכה — כיצד ינהג? בתשובתך פרט שתי אפשרויות, ונמק. (2 נקודות)
- ג. אדם שכח והכניס לפיו משקה בלא ברכה — כיצד ינהג? בתשובתך פרט שתי אפשרויות. (2 נקודות)

מלאכות שונות

4. א. האם מותר בשבת לרחוץ את הפנים ואת הידיים במים חמים? בתשובתך פרט שני מקרים. (2 נקודות)
- ב. האם מותר בשבת לקלוע את שערות הראש לצמה? נמק. (2 נקודות)
- ג. האם מותר בשבת לסחוט את שערות הראש? (2 נקודות)

מלאכת המכבה ומלאכת המבעיר

5. א. האם מותר בשבת לפתוח דלת מול נר דולק, בזמן שאין רוח נושבת? נמק. (3 נקודות)
 ב. באילו תנאים מותר בשבת לטלטל שולחן שיש עליו נרות שאינם של שמן? (3 נקודות)

הלכות טעויות בתפילות שבת

6. א. אדם ששכח שהיום שבת, התפלל וחתם "הא-ל הקדוש", ופתח ואמר "אתה" מברכת "חונן הדעת" — מה עליו לעשות? התייחס לכל אחת מתפילות השבת. (3 נקודות)
 ב. אם לאחר שסיים את הברכה האמצעית נזכר שטעה ואמר ברכה אמצעית של תפילת שבת אחרת — מהו הדין? התייחס לתפילות שונות. (3 נקודות)

דיני חול המועד

7. א. "המבזה את חול המועד... אין לו חלק לעולם הבא". מהו "ביזוי חול המועד"? (3 נקודות)
 ב. מהי "מלאכת דבר האבד", ובאיזה מקרה אסור לעשותה בחול המועד? (3 נקודות)

דיני ערב יום כיפור

8. א. (1) אדם שחטא כנגד חברו בדיבור ורוצה שיום הכיפורים יכפר עליו — מה עליו לעשות?
 (2) אדם שחטא כנגד חברו בממון ורוצה שיום הכיפורים יכפר עליו — מה עליו לעשות?
 (2 נקודות)
 ב. האוכל סעודה מפסקת "צריך להוסיף מחול על הקודש". באר דברים אלה. (2 נקודות)
 ג. באיזה מקרה מותר לחזור ולאכול גם לאחר סעודה מפסקת? (2 נקודות)

הלכות מאכלות אסורות

9. א. חתך פרי בסכין ומצא שחתך גם תולעת שהייתה בו — מה עליו לעשות בסכין ומה עליו לעשות בפרי? (3 נקודות)
 ב. מי שאכל בשר, המתין שש שעות ורצה לאכול מאכלי חלב, אך מצא בשר בין שיניו — מה עליו לעשות? (3 נקודות)

הלכות ספיחים ודין קדושת שביעית בכללו

10. א. הסבר מהו "איסור ספיחים". (2 נקודות)
ב. ציין באילו גידולים אין "איסור ספיחים". (2 נקודות)
ג. כתוב שלושה דינים שחלים על פירות הקדושים בקדושת שביעית. (2 נקודות)

הלכות שימוש בפירות שביעית

11. א. האם מותר להסיר כתם מבגד באמצעות מיץ לימון של שביעית? (נקודה אחת)
ב. באיזה תנאי מותר לסחוט פירות שביעית? (2 נקודות)
ג. האם מותר לקלף פרי שאפשר לאכלו עם הקליפה? (2 נקודות)
ד. אם קילף פרי ומעט מן הפרי נשאר על הקליפות — מה יעשה בקליפות אלו? (נקודה אחת)

הלכות צדקה

12. א. "הנותן צדקה לעני... אפילו נתן לו אלף זהובים — איבד זכותו והפסידה".
באיזה מקרה מדובר? (2 נקודות)
ב. מה יעשה אדם שעני פנה אליו אך אין לו צדקה לתת לעני? (2 נקודות)
ג. מיהו עני שנותר לו "כל מחסורו", ומיהו עני שנותר לו "מזון שתי סעודות"? (2 נקודות)

פרק שני – יהדות (40 נקודות)

ענה על חמש מהשאלות 13-18.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

פרקי אבות, פרק ב', משנה ב'

13. "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון".

א. הסבר כיצד "יגיעת שניהם משכחת עוון", על פי ר"ע מברטנורה. (4 נקודות)

ב. "וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עוון".

ר"ע מברטנורה: "ואם תאמר יהא עמל בתורה תמיד ויגיעתה תהא משכחת עוון, ומה צורך במלאכה?".

הסבר את השאלה שבדברי ר"ע מברטנורה, וכתוב את תשובתו. (4 נקודות)

רמב"ם, הלכות תשובה, פרק א'

14. א. "וְהִתְיַדּוּ אֶת חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ" – זה וידוי דברים".

מדוע נקרא הוידוי "וידוי דברים"? כתוב את עיקרי וידוי זה. (2 נקודות)

ב. על אילו עברות השעיר המשתלח מכפר אם האדם עשה תשובה, ועל אילו עברות הוא מכפר

אם האדם לא עשה תשובה? (3 נקודות)

ג. על אילו עברות נאמר ש"תשובה, יום הכיפורים וייסורים שלושתם תולין, ומיתה מכפרת"?

(3 נקודות)

רמב"ם, הלכות תשובה, פרק ב'

15. א. על פי רמב"ם, מדוע תשובתו של אדם צעיר מעולה מתשובתו של זקן? (3 נקודות)

ב. "וזהו דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון, אבל הגויים ערלי לב אינם כן".

רמב"ם כתב דברים אלה על אחת ההנהגות הטובות. מהי הנהגה זו? (3 נקודות)

ג. מהו ההבדל בין תשובת היחיד ובין תשובת הציבור? (2 נקודות)

המשך בעמוד 6

רמב"ן, פירושי התורה, ויקרא, י"ט, ב'; דברים, ו', י"ח

16. א. הסבר את המושג "נבל ברשות התורה", והבא דוגמה אחת מדברי רמב"ן למושג זה.

(3 נקודות)

ב. לפי רמב"ן, כיצד מקיימים את המצווה "קדושים תהיו" בדיבור? (2 נקודות)

ג. "ועשית הישר והטוב", לרבותינו בזה מדרש יפה, אמרו: זו פשרה ולפנים משורת הדין".

לפי ההסבר של רמב"ן לדברי חז"ל אלה, מה התורה דורשת במצווה "ועשית הישר והטוב"?

(3 נקודות)

ספר החינוך, מצוות מעשר בהמה (מצווה ש"ס)

17. א. הסבר כיצד קיום מצוות מעשר בהמה מביא להפצה של ידיעת התורה בישראל. (3 נקודות)

ב. מתי מצווה זו נוהגת מדין תורה, והיכן היא נוהגת? (3 נקודות)

ג. מה תיקנו חכמים בנוגע למצווה זו, ומדוע תיקנו זאת? (2 נקודות)

רמח"ל, מסילת ישרים, פרק ב'

18. א. מהי "מידת הזהירות", ומהי תכליתה? (3 נקודות)

ב. "והנה זה דבר שהשכל יחיבהו ודאי" — מדוע השכל מחייב שתהיה לאדם מידת הזהירות,

ולמי רמח"ל מדמה אדם שאינו נזהר? (3 נקודות)

ג. מי גורם לאדם שלא יהיה זהיר, וכיצד הוא גורם זאת לאדם? (2 נקודות)

בהצלחה!